Juzka 1aad

```
بسم الله الرحمن الرحيم
Waa makki
أ
```

Suuradan waxay kahadlaysa oo ay ku wareegaysa nolasha danbe ee aakhiro isa so saarida iyo meelaha lagu kala danbayn doono Jano iyo naar ah iyo waxa lagala kulmi doono meelahaas iyaga ah Arimahas ayeys suuradu kahadlaysa.

Waa maki سورة النا زعات

Suuradan waxay kahadlaysa dhaar ayey ku bilawanaysa uu kudharanayo alle sifaad iyo tilmaamo ay malaaigta ay leeyihin waxayna kahadlaysa qiyaamaha ,Qisadi nabi muuse kataabanaysa yar Kadibna wax ayey qiyamaha ayaa dib loogu noqon doona oo lagu gabagabayn dona ,Meelaha lagukala danbayn doono jano iyo naar Sida xadiithka nabiga oo uu imaam من حدیث البرا بن عازم oo uu imaam axmad soosaaray. Nafta gaalka soo bax marki ladhaho jirkay kukala cararaysa malaaigta xoog iyo awood ayay usoo siibayaan Isla xadiithkan markay muminka uyimaadan waxay naftan wanagsaney ee ku leeyihin wanaagsan ku jirtay soo bax ilaahay naxaristisa uso bax ridaha ilaahay uso bax jano ilaahay uso bax sifudud ayay usoo baxaysa Rasulka (scw) waxa kasugnatay xadiith tarmidi

iyo axmad ay soo saaren من حدیث أبي ابنكع بnabiga (scw) wuxu yiri. Habeenka sadax marki loo qaybiyo 2ba meel markay tagtay

War tiiruxanaysay waytimid falgashadina waykadaba timid geeridi iyo waxay wadatayna waytimid ee ilaahay xusa oo hurdada kakaca, Aayada 15 aad

waxay wax kataabanaysa qisadi nabi muuse Nabiga (scw)baa lagu dajinaya waa loogu tacsiyeynaya oo waxa loo leeyahay hadi laga hor yimid oo lagula dagalamay oo lagu raaci wayay hortaba sida rususha loola dhaqmi jiray siday anbiyada usamrayn ookle inaad usamirto weyaan. عبس سور ة Waa makki

Suuradan waxay kahadlaysa

- canaan ladifan ayey ku bilabanaysa oo uu alle ku cannananayo rasulka (scw)
- quraanka iyo sharafkisa iyo sida uu usareeyo
- 3. insaanka iyo abuuristiisa iyo xaaladihisa iyo nolashisa
- 4. Oo wax looga sheegi
- 5. aakhiro iyo sida la noqon doono iyo sida loo qaybsami doonto ,Waxay ku so dagtay suuradan sidu ku tusayo xadiiska caaisha (rc) ee uu soo saray

الإمام الترمدي في سند صحيح

Waxay leeyahay caaisha (rc) nabiga (scw) waxa lagu soo dajiyay Waxayna ku soo dagtay nin ladhihi jiray عبد الله بن ام مكتوم Oo indho la aa saxabadana kamid aha rasuulku (scw) uyimid isaga oo leh Rasuulki ilaahow ihagaaji oo itoosi ihanuuni marku ninka indhaha la 00 imaanayo nabiga (scw)oo uu sida kuleeyahay rasuulka(scw) waxa lajooga nin kamid ah gaalada odayaashoda waaweyn aya marka lajogay oo uu nabigu (scw)hadal uhaya oo uu diinta ubandhigayay ninka indhaha la oo marka yimid oo saxabiga ah markaasu yiri rasuul allow wax ibar oo ihagaaji oo itoosi ,Nabiga (scw) arintas wuu dhibsaday wuxu bilaabay inu kajeesanaayo ninki indhaha.

la'aa ee hanuun doonka aha ninki odayga ahaa ee gaalka ahaana uu ku jeedsaday asago marka rajo weyn kaqaba oo odayaashan reer quraysh inay soo islaaman ninki odayga aha. Markuu ka jeedsaday aya waxa soodagtay suuradan oo nabiga (scw)lagu cannananayo wax lagu canaananaya seebad miskiinkas indhaha la oo hanun doonka ah ooga jeedsanaysa ood odaygan ugu jeedsatay waajibkagu wuxu aha kan hanuun donka ah inaad wax barto taasa Nabiga scw lagu canaanantay.

Waa makki سورة التكوير

Rasulken (scw) wuxu dhihi jiray

من حدیث عبد الله بن عمر

Uu kutusaya oo ay soo saren axmad iyo tarmiidi shaikhul albani aya saxixiyay Nabigu (scw) wuxu yiri ,Nabigu (scw) wuxu yiri ruuxi doonayo inuu qiyaamada fiiriyo sidi isaga oo

isha kuhayo oo kaleeto ha akhriyo suuradahan. Sadaxduba waxay kahadlayan qiyaamaha

Waxa kalo ka sugan

Oo uu tirmidi soo saray oo asagana sixiixiyay Abuu akar Nabigu (scw) ku yiri

Rasuulki ilaahayow waad cirowday markaasa nabiga (scw)yiri

Waxa cirada iga soo saaray suuradahan howlka ay kahadlayan wax lala cirobo weeyan waxa kalo kasugnaday nabiga (scw)saxiixul muslim iyo nisaa I labadub wariyen

Inu nabigu (scw)uu akhrin jiray salaada subax uu alhriyay kuwirat ragcada labaadna uu ku akhriyay xadiith uu bukhaari soosaaray

Qoraxda iyo dayaxa waa laduubaya malinta qiyamo.

Suuradan waxay kahadlaysa (qiyaamaha), Qiyaamada iyo muuqaaladeeda dhici doona iyo dhibaatooyinka iman doona ee maalinkas lala kulmi doono .Waxa jira xadith uu wariyay امام احمد وترمدی وحاکم عبد الله بن عم ر

Laga wariyay nabigu (scw)yiri Ninki jecel oo ay farax galinayso inu fiiriyo qiyaamada sidi asago arkayo oo kale sadaxda sooradod ha akhriyo .Sadaxdaba waxay kahadlayan qiyaamah

ن

Suuradan waxay kahadlaysa Beega am miizaanka ,Dadka fujaarta ah iyo xaalkooda

,Dadka abraarta ah iyo xaalkooda Iyo meelahay kudambeyn doonan .

Masugan oo uu so saaray ابن ماجه Wuuxu leeyahay ,Wuuxu leeyahay ,Wuuxu magaalada ,Nabiga (scw)marku magaalada madiina yimid reer madina waxay ahaayen Dadka xaga beega iyo mucaamaladka suuqa dadka u xun bay ahaayen reer madiina, Suuradana baa soo dagtay markay soo dagtay oo lacanaan tay oo miizaanki iyo mucaamalaadkii iyo suuqii Laga canaantay way hagajiyen oo wixi khaladana ayey saxeen.

Waxa kutusaya xadiith uu tarmiidi soo saaray iyo Ibnu maajah

من حدیث أبی هریرة رضی الله عنه

Nabigu (scw)wuxu yiri Adoonku marku hal gaf galo qalbigiisa waxa lagu dhibciya dhibic madow calaamad madow ayaa qalbigisa ku samaysmaysa Danbiga dhibicda madow uu ku samayay qalbigiisa hadu katago oo alle danbi dhaaf weydisto oo alle unoqdo qalbigii wuu saafi noqonayaa ,Wuxu nabiga (scw)yiri hadu danbiga ku noqdo oo isagon kii hore ka towbad keenin ku laabto marka qaligiisa waxa lagu siyadinaya dhibcidii madoobayt ilaa ay qalbiga dhan wada daboosho oo ay dhibcaha madow qalbiga dhan wada qabsadan.

Waa makki سورة النشقاق

Suuradan waxay kahadlaysa (qiyaamaha)waxay sawiraysa siday wax udhici doonan aduunku marku dhamaado oo aakhiro

latago Suuratul kuwirat ayan ku soo marnay xadiithki عبد الله بن عم و Ee uu nabigu (scw)yiri ruuxi jecel ama raba qiyaamadi il dhab ah inu ku arko iyado dhab ah oo xaqiiqa ah ha akhriyo

Suuratu at takwiir

Suuratu al inshiqaaq

فسوف يحاسب حسا يسيرا

Aayadan marku akhriyay nabigu (scw)aya yiri لیس احد یحاسب الی هل ك

Qof ma ahanin in laxisaabo hadii laxisaabo wuu halaagsamaya, caaisha rc baa tiri alle so muusan dhihin qofku kitaabkisa midigta markii laga siiyo waxa laxisabaya xisaab Fudud, Markaas ayu yiri nabigu(scw) Bandhig waaye, Waxa loo so bandhigaya ruuxa acmaashiisii

lala lafagurimaayo oo in inyar inyar looma dul istaagayo ruxii lala lafaguro mid mid loola xisaabtamo oo aan waxba laga fududeyn wuu halaagsamay.

Waa makki سورة البروج

Suradani waxay sodageysa xili Nabiga iyo asxaabtiisa ladhibayay oo ay mako joogaan oo LA cadadinayo o lagaraacayo intaas oo cadab lamarinaayo suradani waxa lagu samirsiinaya Nabiga scw iyo asxaabtiisa kuwa waxas sameynayo wa loohanjabaya. Waxa jiro qiso sida culumada qaar ey shegayaan dadka lacadabayay ee ladhibayay ey suradu sheegeyso iney ahayen sida qisadu kutimid.

Nabiga (scw) noqiseeyay wuxu nooga waramay nin Boqr ah oo madaxdii hore wuxu

lahaan jiray nin saaxir ah oo culumadi saxiriinta kamid ninkiba ka duqoobay markasu yiri nin dhalin yaro ah oon sixirka kuu baro ii keen nin dhalinyaro oo dhalinyaradii waaga joogtay ugu fahmo badan buu ugeeyay si uu sixirka u baro waxaa kale oo jiray jidki uu marayay ayu wuxu Ku arkay wadad raahib ah oo ilaahay halka Ku caabudayo maalin maalmaha kamid ah ayu la fariistay ninkii rahibka aha wuxu shegayo ayuu u bogay wiilki yara ilaahay buu rumeyay ninki raahibku buu xili wax ka bartaa , xagana kii saxirku wax ka barta guriga marku ka sooboxo wuxu somara wadadki sixirolaha aha marku ka imadan Raahibkuu soomara wilki marku guriga waalagaraca marku sixiroolaha tagana tagana waa lagaraaca arinkibuu u sheegay raahibki raahibki ba Ku yiri waxad ku dhahda sixirolaha marka u takto gurigaan Ku sodahay markad taktana darsigiba igu guriga dheeraday dheh Howshi sidu u waday wiilki yara ayu maalin arkay daabad weyn oo wadada tagan dadkuna mari layihiin markasu yiri wiilki dhagax yar intu qaday bu dabada Ku dhuftay bu yiri ilahayow arinka raahibka hadu saxsanayah dabada dhagaxa Ku dil dabadi wey dhimata wiilki wuxu ilaahay ka barayay cudurada khatarta Ah inu dadka tufo oo sida ilaahay dadka Ku caafiyo wiilki arinkiisa wuu dheeraday oo dad ki bu gaaray ilaa uu u yimid nin boqorka golihiisa kamid oo in dhaha la'aa nin kiiba yiri war waxan oo xoole eh waan Ku siin ee in dhaheygi iiso celi wiilki bayiri war indho masoceliye ilaahay hadad anigu rumeyso wan Ku baryi wuna Ku caafin

inshallah ninki ilaahay bu rumeyay indhihi ba losoceliyay isago indha qabo ayu maalinti dambe golahi boqorka ka qeybkalay boqorkiiba yiri war indhaha ya kuusoceliyay Rabigey ba ii so celiyay markasu yiri ma anigad kawada maye ee rabigeyga adigana rabiga kuu eh markasu yiri marabi aan Aniga ahayn bad leedahay rabigey iyo rabigaba waa Allah ninkiba laciqaabay wa lajir dilay markasu sidu usi waday wiilki yara ugeeyay wuxuna yiri ninki wiilkan ba ibaray arinkan wiilkiba layiri arinka kakeentay sheeg adiga lugu meeshad ciqaabimaye wiilki ninki raahibku ugeyay ninkan ba ibaray sufigi lalama hadlin minshaar ba madax dhaxdiisa loga jeexay oo laba qeyb ba loogoyay ninki boqorka LA farinsan jirayna asna labo qeyba baa

lagadhigay wiilki yaraayo arkayo wiilki yara xooga walo hanjabay ileen cilmigi sixirku xanbarsanyahay ee waxa loo dhiibay qolyo oo LA yiri buurta geeya marka buurta fuushan ka noqo dhaha hadu ka noqon wayo halkas kaso tuura wey qaden burti markey lakoreen ilaahay buu baryay wuxu yiri ilaahayo waxad rabto isticmale dadkan IGA kaafi buurti ba dhaqdhaqady ayagi wey daten kaligis ba kuharay wuu sodagay badalku cararilaha bogrkiibu u imaaday asgo kaligis socdo boqorkiba yiri war aaway dadki wuxu yiri ilaahay aya IGA kaafiyay o IGA filnaday hadana kuwo kalu raciyay. oyiri doon intad qadatan bada dhexdeeda geeya meshas markad jogtan war kanoqo ku dhaha hadu ka noqon wayo bada Ku tuura hada ilahay bu

baryay oo wuxu yiri rabiyow IGA kaafi kuwan doonti ba dhaqdhaqaqda oo kuligod wey daten kaligis ba sooharay wu sonoqda boqorkii bu uyimid hadana wa nin ujeedo leh ee boqrkiiba yiri war a away dadki wiilkiba yiri rabi ba IiGA filnaaday boqoki ba yabay oo talo Ku cadaatay markibu yiri nin idili karo matihid ee qorshaan kuu sheegi boqorki ii sheg bu yiri wiilki wuxu yiri dadka dhan iskugu yeer ee meelbanaan sowad istaji oo hal meel Ku so shiri kadibna aniga ixirxir oo leebkeyka soqaado oo qansada بسم الله رب الغلّم Saar markas waxad dheda Bismilaahi Rabil qulaam waxan Ku ganaya magaca Rabiga wiilkan yar sidibu yelay marku wiilki Ku ganay dhafoorku uGA dhacay wiilki wuu dhintay dadki oo dhanba waxey dhehen

اأ منا برب الغلَم

waxan Rumenay Rabiga wiilkas yar adigana Rumenay in aad biniaadam tahay waxan oodan Rabi ahayn markasu dadki LA tashaday asaga ka ag dhawa markasey godod jidka dhinacyadiisa ka ag qodeen godadki waxey Ku shideen dab markasey dadki saf so galiyen dadki waxey Ku dhehen maka noqoneysan diintiina misa dabka la idinku ridi dadki oo dhan galen dabki ila haweney ilmo wey xambarsanayd way ka istaktay cunigi yara oon garin baku yiri hooyo xaqbad Ku hadal tagantahaye haka istagin dabaka markasey isku tuurtay suradu qisada ayey kahadleysa nimanka muminita kubay kuwas weye

Ruwaayada tirmiidi Nabiga scw sheegay inu aqriyaya suradan waxay Ku tuseysa suradu iyo ayadahu iney kahadleyso qisada horeysay

inuu Rabi ka caroday nimanki sa ugalay muminiita uuna ciqaabi iyo kuwa lamid ee waqtigi Nabigascw jogay ee Nabiga dhibayay awooda Alle marka ay timaadana inuu Alle ku filanyahay.

Suuradan waxay kahadlaysa (qiyaamaha)

Suuradan waxay ku bilaawanaysa in laga nasaho allaah xumaan iyo nusqaan oo dhan lagahufo alah waynaantisa iyo cadamadisa ayey kahadlaysa waxa sugan inu nabiga scw akhirin jiray salaada jimcaha ragcadeda hore, ciida ragcada hore, Witriga ragcada hore.

Waa makki سورة الغاشيه

ان الينا ايابهم ثم إن عليناحسابهم.

Waa makii سورة الفج ر

Suuradan waxay kahadlaysa waxay ka hadlaan makiga & rabi subxaanahu watacaala inuu adoomada lakari la yahay iyo kuwii nabiga scw ladagaalamayay iyo kuwa lamidka ah ee wakhti walba jooga inu alle subxaanahu watacaala cadaabayo.

Tafsiiro badan aya lagu tafsiiriya tafsiirka ufiican ee loo badanyahay waa in layiraahdo waa 10ka habeen ee bisha carafa uhoreysa waana 10ka Maalin ee uu nabigu yiri

Yacni majiro maalmo camal saalixa lasameeyo oo uu kaga khayr badanyahay 10ka bisha dil xijah,.Uhoraysa markaasa waxa layiri maxita ruuxi jihaad ubaxa markaasu yiri nabiga scw xita ruuxi jihaada oo naftiisa iyo xoolihisa kudagaalama ilaa qof jihaad ubaxay asaga iyo naftiisa oo aan soo noqon kaa unba gaari kara

-

فاما النسان اذا ما ابتلئه ربه فاكرمه ونعمه فيقول ربى اكرمن

Nabiga scw sidu sheegay saxiixul Muslim xadith laga wariyay ,Ruuxa muminka ah cajab ayu leeyahay arinkiisa Haduu wuxu ku farxo oo uu jaclaysto uu helo wuu ku shukriya markaas ayey khayr u noqotaa,Hadii ay asiibto wax dhibaata leh oo ay dhibaato kudhacdo wuu sabra markaasay khayr u noqonaysa nolashiiso dhan aya khayr ah Muminka kaliya iska leh sifadaas.

Xadiithka shafaacada waxa kuso arooray marku nabiga scw khalaaiqda rabi shafaaco uwaydiiyo oo lakala xukmiyo adoomada aya waxa imanaya Rabi wuxu u imanaya Inu wax kala xukumo.

Waa makki سورة البلد

Suuradan waxay ka waramaysa ibnu aadamka iyo sidii ilaahay ugu nimceeyay iyo siduuna ooga soo bixin wixi loogu talagalay ee loo abuuray iyo waxyaalihi loogaga baahna inuu qabto ee uusan qaban iyo sida uu kala noqon doono maalinta qiyaamaha ee uu uqaybsami doono.

Waa makki سورة الشمس

Suuradan inteeda hore oo dhan waa wada dhaar allah subxanahu watacaala wuxu kudhaaranaya makhluuqad cajab badan oo kamida makhluuqadkisa waxu kalo ku dharanaya naftiisa Arinta dhaarta keentayna waa arin ayaduna cajab badan oo insaanka iyo naftiisa ah waana 10 dhaar waxa nabigena kasugnaatay xadiith fasiraya

ونفس وما سواها

Waxaa xadiithka soo saaren Muslim iyo axmad

من حدیث عمران ابن حصي ن

reer juhayla ah aya rasuulka iyimid wuxu yiri Bal kawaran markaasa hadana sameynaya dadkan ay dhibtoonayan ay ku kadeedmayan camalkan iyo dadaalkan ay wadaan kawaran Mashay horay loo xukumay oo horay qorsheeyay miya mise waashay ay hada iyagu uqorshaysnayn horay bilabayan oon ,markaasu nabigu scw wuxu yiri Waa shay horay uxukumay waxkastoy ilaahay sameeyaan waa wax alle horay uxukumay markaasu wuxu yiri ninki asaga aha Mar hadiiba waxan horay lookala qorsheeyay hadee maxanba isku dhibayna camalka aan samaynayno iyo cibaadada maan iska dayno

nabiga scw wuxu yiri ,Ninkii ilaahay abuuray labada manzilo kolba tii laguu abuuray aya lagu diyaarinayaa camalkeedina waa lagu fududaynayaa markaasa wuxu aqriyay.

Tusaale aya nala siinaya nimanki reer thamuud la oranjiray meeshi larabay inay naftooda taskiyeeyan naftiibaa katanbadisay oo nabigi bay beeniyen way qooqeen wayna inkireen isla wayni aya galay qooqa sababti baa waxay ku beeniyen aakharo iyo xaqii iyo rasuulki ilaahay usoo diray beenintaasi waxay dhacday marki midki ugu nasiibka darna ee ugu dhurbadnaa reer thamuud uu soo bixitimay wuxuna uso baxay hasha inu dilo intay dhaheen hal noo keen oo mucjiso ah aanu kugu raacno baa

lagu imtixaano waxa layiri hasha ayaduna kal bay leedahay iyo waqti ay biyahay cabto waqtina idinka leh biyuhu way qaybsanyihin waa sabri waayen markasay intay fariisten bay dhahen hashan isdhaafino oo aan dilno yaa howshaas qabta **l**ayiri howshaas ninki usobaxay aya qabashadededa iyo fulinteeda iyo hasha dilkeeda ninkaas asaga ah weeye thamuud oo dhan ninka ugu nasiibka daran markaas ayu rasuulkoodi lahadlay wuxu kuyiri war reer thamuudow hasha ilaahay iyo dar cabideeda iska jira ,Rasuulki way beeniyeen hashiina way boqna gooyeen oo way dileen markay intaas isku dareen reer thamuud ilaahay wuu halaagay waa ku simay halaaga cid baaqi kama noqon. سورة اليك Waa makki

Suuradan dhaar ayey ku bilaawanaysa waxayna kahadlaysa wax bixinta

Aayadkan nabiga scw wuxu kufasiray oo kamid yahay

Ay bukhaark iyo muslim soo saaren wuxu leeyahay cali waxan joognay janaaso qubuurta musliminta ee baqiic ruux aaskiis ayan jognay markaasa nabiga scw qabriga korkiisa fadhiyo ul bu haystay uu dhulka ku xar xariiqayay rasuulku scw wuxu yiri ruux kasta oo idinka idinka mida alle wuu qoray meeshu gali laha hadey naar tahay iyo hadey jano tahay markaasa nin ba waydiiyay wuxu yiri rasuul allow hadu arinku sidaas yahay maxan isku

dhibayna oon isku rafaadinayna hadiiba wixi horay usii qoranyahay oo wixi laqoray lagu danbeyn doono markaas ayu nabiga scw yiri Ruuxi ahlu jano ahna waxa loo fududeyn camalka ahlu janaha ,Ruuxi ahlu naar ahna waxa loo fududeyn camalka ahlu naarka ah.Markaasu ayadahan akhriyay فا ما من اعطي

Waa makki سورة الضح ى

Suuradan waxay leedahay Sabab ay ku soo dagtay waxay ahayd xadithka bukhaari iyo muslim ay soo saaren nabiga scw wuu xanuunsaday habeen iyo laba babeen ayu kici wayay markaasa waxa utimid haweenay gaal ah markaas bay kutir يا محمد ما ارا شيطان ك Maxamadow shaydhanki ku iman jiray ma arke malaha shaydhankaagi wuu kaatagay oo

wuu kunacay Culumada qaar waxay kusheegan hawenaydas hawenaydi abu lahab inay ahayd markasa waxa so dagtay ayadan inuusan rabi ku nicin kana tagin, Waxay leeyihin culumada aayadahan waxay soodageen xili xooga intu waxyigu kubilawday xooga marku waxyiga socday oo malkul jibril u imanayay aya waxa dhacday xooga kala og ah nabiga scw wax buu dareemay wuxu is yiri malaha waxyigi iyo malagi ku imanayay iyo khayrkii xaga rabi kaaga socday ma waxba ku yimid taasa nabiga scw qalbiga loo dajinaya waxa laleyahay lagaama tagin lagumana nicin rabigana kuma caroon waxa kusugan xadiith.

عبدالله بن عباس

Laga wariyay Nabiga scw waxa loo soo bandhigay oo latusay wax yaalaha umadiisa loo furi doono oo kaydad ah iyo khaznado ah khaznadaha aduunka ay furan doonan iyo dawladaha ay qabasn doonan taasa nabiga scw latusay markaas ayu farxay markas ayey so dagtay

Wuu sii wadoo wuxu yiri

Aakhira ilaahay wuxu rasuulka scw ku siiyay hal milyan oo guri ah guri walba ay ku dhax noolyihin intaas oo dumara iyo intaas oo shaqaalo ah oo wixi nabi maxamad scw loogu talagaly oo uqalma ووجدك ضال فهدئ

jidka saxda ah ee rabigi uu ku caabudi laha Alle muusan aqoon ilaa uu Alle ka baray cibaadada. Akhlaqda iyo dhaqanka xun ee ay ku kacan muusan lawadaagi jirin gaalada, Xadiith aya ku soo arooray marki kacbada ladhisayay intu maradisa iska furay ayu damcay inu tunka saarto oo dhagaxa uu usoo qadayo iska xajiyo waa kiisuuxay oo dhacay waxyaalaha dhaqan xumada ah looma ogalayn asnaamta lacaabudo waa laga ilaalinayay maca daalika jidka saxda ah ee rabigi uu ku caabudi laha Alle muusan aqoon ilaa uu Alle ka baxaray. Mufasiriinta qaar waxay kufasiran asago yar ayu lumay mar asagoo adeerki abu dhaalib lasocda oo ay shaam usocdan buu lumay marna asago makka jooga buu lumay allihi adigo dhunsan jidka ku tusay oo magaaladi iyo dadki kugu dhax celiyay tafsiirkan wa laga saxsanyahay.

Suuratu sharxi iyo duxa labaduba waxy ku saabsanyihin nabi muxamad scw ilahay nimcooyinku ugalay ayey kamid tahay laabtaadan waasicinay qalbigaagana waan furnay qalbigisa waxa loo waasiciyay iimanka hanuunka xaqa diinta ushaqaynteeda iyo xaqa dadka gaarsiintisa waxayna kutimid xadiithka uu soosaaray imaamul muslim.

Habeenki isra rasuulka scw ladheelmiyay habeenki intan lasiiqaadin habeenkas wax uyimid laba malak way qabteen uur ku jirtiisa aya ladilaciyay qalbiga aya banaanka loo soo saaray biyaha zamzamka ah oo weel kujira

ayaqalbigi lagu dhaqay waa lanadiifiyay markii lanadiifiyay oo wixi xumaan aha laga dhaqay kadiba waxa laga buuxiyay iiman iyo xikmad kadibna dib baa meeshiisi loogu celiyay sidaasa qalbigisa looga shaqeeyay & markale uu yaraay baa jirta. سورة التين Waa makki

Suuradan waxay kusaabsantahay insaanka bilaawgiisa iyo dhamaadkiisa. Abuurkiisa iyo aakhirka meeshu kudanbayn doono Arimahas asago adkaynaya Allah dhaar buu kubilaabay Uu ku dhaaranayo afar Shay.

- 1. 2 laba geed tiin iyo Saytuun
- buurta magaceed waa buurti nabi muuse agteeda alle ugu waxyooday
- 3. makka

Culumada waxay leeyihin sadaxda aayadood waxay tilaamayan sadaxdi kitaab ee kutubta

ilaahay soo dajiyay ugu muhiimsana meelihi ay kabilawden Ee rususha waxyiga markii lagu bilaabayay meeshi lagu waxyooday.

التين

Waxay tilmaamaysa baytul maqdis waana meeshi nabi ciise waxyiga ugu bilawaday Kitaabki injiiL ayey tilmaamaysa

والطور السنيين

Waa meeshi nabi muuse csw waxyigu ugu bilawaday Waxay tilmaamaysa kitaabki towreed aha

و هذا البلد المين

Makka weeyan waa meeshi nabi muxamad scw asago jooga risaaladu kubilaabatay.Waxay tilmaamaysa kitaabka quraanka.Waxay leeyihin culumadu nas sidaa

oo kala ah aya towreed ku yaala wuxu leeyayhay naskaas

Waxa weeyan towreed nabi muuse waxyigu ugu bilawaday

Waa buur ku taala baytul maqdis nabi ciise meeshu waxyigu ugu bilaawaday waye

Jibaalu makka

Laba tafsiir aya ku sugan culumada qaar waxay dhahen waxa lagawada cantatab /duqnimo tafsiirkas waa daciif waxa laga wada naarta siday qaban culumo badan.

Waa makki سورة العل ق

Suuradan qaybteeda hore waa aayaadki ugu horeeyay ee nabiga scw ku soodagay marku ku bilaabanayay aayadki quraanku lagu bilaabay sidu ku tusaayo xadiith laga wariyay caaish oo bukhaari iyo muslim wariyen markii ugu horeysay wixi lagu bilaway wuxu aha riyo inuu riyoodo waxa uu ku riyodana sidii uu ugu riyoday ayey udhacaysay mudaa sidaa lagu waday waxa lajeclaysiiyay inu dadka iskaga dhaxbaxo oo meelaha cidlada ah ayuu iska jeclaaday asago meel buura jaga 00 غار حراء kaligi ah baa malinki danbe waxa uyimid malakul jibriil wuu qabtay intuu ceejiyay ayu ku yiri.

akhri markaas ayuu yiri Wax ma akhrin aqaano mar labaad intuu ceejiyay oo yiri

Markaas ayu yiri khadiijoy maanta naftaydan uyaabay ee halaydado khadiijo waxay tiri habaqin ilaahay ku hoojin maayo martidaad soorta qaraabadad xiriirisa midka miskiinka ah ayaad waxtarta xaqaad ukaalmeysa bulshada aad kudhex nooshahay midka ugu roon ayaad tahay adoon noocaas ah inu ilaahay hoojiyo madhacayso markaasay kaxaysay waxay

ugeysay nin ay khadiija qaraabo ahaayen oo la oran jiray waraga ibnu nawfal oo oday ahaa oo kitaabka injiilka iyo carabiyada qori jiray oo aqoon laha markaas ayu uwaramay waxay tiri wiilkan yarka ah dhagayso wiilki ayu wuxu ku yiri maxad aragtay bal iiwaran adeer markaasu uwaramay nabiga scw markaas ayu yiri ninkas ku yimid waa khayr wadihi nabi muuse uyimid markaas buu shalaayay wuxu yiri allow marka dadkaagu ku saarayan oy intay kula dagaalaman oy dhulka kaa er yaan maan noolado wan kuu hiilin laha oon kugarab istaagi laha markas ayu nabigu scw yiri أو مخرجي Ma ibixinayan ma dadkayga iyo reerkayga aan kadhashe sidaa iijecel intay inacaan dhulka iga eryaya waraqa wuxu yiri way ku saari doonan wayna ku eryi doonan maxa yeelay waxaad

soo wadid oo aad la imanayso nin layimid horta majiro ilaa wa la eryay wana lasaaray hadii waqtiga ilaahay igaarsiyo waan kuu hiilin waxay ka hadlayan cilmiga iyo qalinka

Ayadahan dib bay kaso dagen inta hore aya soodagtay markaas quraan kale aya soodagay kadib ayey soo dagen aayadahan .Insaanka waxa looga baahan yahay inuu nimcooyinka kushukriyo.

Ayadahan waxay ku soo dageen nin layiraahdo abuu jahal odayaashi quraysh ayu ka mid aha oday khayr daran ayu aha oo nabiga scw dhibi jiray

Siday xadhiithka bukhari iyo Muslim soo saaren ku tusaya maalin maalmaha kamid ah ayu odayasha reer qurayshed ku yiri maxamad ba intu meeshan yimaado oo hortiina soo istaago bu wajiga carada ku xoq xoqa miya illah baan kudhaarte hadu mar danbe sida yeelo inaan isaga oo sujuudsan oo wajiga dhulka kuhayo aan luqunta ooga istaagi nabiga scw aya yimid sidi caadadisa ahayd kacbadu yimid wuutukaday marku sujuuday ayu soo dhaqaaqay abu jahal inu ku istaagu raba xooga marku usoo socdo oo ku soo dhawyahay baa waxa la arkay abuu jahal oogacmihiisa kugabanaya oo intuu saa iskaga hormariyay ku gabanaya gacmaha dib dibna usoo guranya oo cararayo war maxa kugu dhacay wa adigi sii qamaamaye markasa wuxu

yiri waxan ku dhaartay laata iyo cuza waxan arkay buu yiri god weyn oo naar ah oo aniga iyo isaga noo dhexeeya iyo garbabyo iyo howd iyo shadaaid saa darteed meel aan gali waayay ayey noqotay saas ayan dib ugu فو دني مني soogurtay Rasulka scw wuxu yir llaah baan ku dhaarte لختطفت الملّئكة عضوا عضوا haduu iiso dhawan laha malaaigta صحيح المسلم من حديث xubin xubin ugala dafi lahayd Nabiga scw marku aayadan ابي هريرة maarayo inu sujuudo sujuda iyo dhawansha la isugu xijiyay adoonku marku waxa sujuudsanyahay wa marku rabigi ugu dhawyahay.

سورة القدر Waa makki

Suuradan waxay kahadlaysa hal maado waxana waye .Quraanka soo dajintiisa iyo

habeenkuu quraanku soo dagay iyo habeenkaas barakadiisa.Waxa kusugan من Uu kawariyay nabiga scw Oo uu soo saray أمام احمد Wuxu nabiga leeyahay suxufti nabi ibraahiim cs Waxa lasoo dajiyay bisha ramadan habeenki uhoreyay,Towreedna 6bari markay tagtay bisha ramadan ,Injiilna waxa laso dajiyay 13bari markay tagtay bisha ramadan ,Quraankana waxaa la soo dajiyay 24 markay tagtay bisha Ramadan.

Waa madani سورة البينة

Suuradan waxay kahadlaysa nimanki yuuhuda iyo nasarada iyo mushrikiinti ,Marki nabiga scw lasoo saaray siday ugu baahnayen tawxiid iyo midnimo oo caqligoda iyo garashadooda ugu filan wayda markay ku soo dagtay nabiga suradan wuxu uyeeray ubayi wuxu ku yiri

ubayow ilaahay wuxu i amray inaan kugu dul aqriyo wuxu yiri ubayah Miyu imagacabay markaas ayu nabiga scw yiri haa markaas ayu ubayi iska ooyay farxad aawadeed. سورة الزلالة Waa madani

Suuradan waxay kahadlaysa qiyaamaha.

Suuradan waxay kahadlaysa insaanka iyo dhaqan xumadisa.Waxana lagu bilaabaya.Dhaar uu ilaahay ku dhaaranayo makhluuqaadkisa qaar kamida.

Suuradan waxay kahadlaysa qiyaamaha qaaricana wa magac kamida magacdayada qiyamaha.

Xoolahaygi hantidaydi waa adiga xoolahaygi lehee xoolahaaga miyaad kuleedahay waxad cuntay ood dhamaysatay mooye iyo waxad xiratay oo ka doogobay oo kaa dhamaday iyo waxad sadaqaysatay oo ilaahay agtiisa dhigatay mooyaane intaas waxan ahayn miyad kuleedahay .Xadiis kalo imaamu Muslim iyo khayrkiis laga wariyay

Rasuulka scw habeen ayuu gaajo lajoogi waayay markaas ayuu soo baxay asagu jidka maraya ayu wuxu arkay cumar iyo abuubakar markas ayu dhahay maxa idinka soo saaray guryihina Waxay dhahen gaajo ayan lajoogi waynay oo naga soo saartay way israacen rasuulka iyo labadisa saaxiib guri nin ansaar ah oo saxaabada kamid ah ayey tageen ninki wuu magna xaaskisa aya so dhaweysay rasuulka iyo saaxiibadis wayna fariisisay rasulka scw aya yiri hebal aaway waxay tiri wuu tagay oo biyu noo raadiyay ayago fadhiya ayu kor ka imaday markas ayu yiri alla mahad leh maanta yaa iga marti fiican markiiba wuu ordo beer timira oo meesha ugu tilay bu laan timira ka soo gooyay oo intaas oo nooc oo timira ku taala markaas ayu so hordhigay biyana wuu

ukenay timirti iyo biyihi intay isladhacayen buu intu mindi qaatay xoolihi ku orday markaas ayu nabiga yiri xoolaha irman iska jir wuu soo gowracay hilibkina wuu ukeenay markay cuneen oo ay cabeen oo ay gaajada ka baxday ayu nabigu yiri

والذي نفسي بيده لتسئلن عن هذا النعيم يوم القيامة اخرجكم من

اليوتكم الجوع ثم لم ترجع حتي اصابكم هذا النعيم ، الاجوع ثم لم ترجع حتي اصابكم هذا النعيم الم ترجع حتي اصابكم الم ترجع حتي الم

Waxa laga wariyay tirmiidi iyo khayrki.Markay so dagtay ayadan ayey ku dhahen asxabti rag kamida

عن اي النعيم سئل فا انما هم الأسود والعدو جاضروسيوفنا على عوا تقنا

Nimcada nala waydiinayo maxay tahay waxan haysana labadi madmadoba cadawgana naga horeeyo seetana madhigno manasano.Markas ayu nabigu scw yiri ان ذلك سيكون Waa dhici doonta waydiintaa lays waydiin doono Nimcada Alle.

Waa (makki) سورة الهمزه

Suuradan ilaahay wuxu kudhaleecaynaya oo loogu hanjabaya bini aadmaka qaar kamida Insaanka kiisa qaloocsan iyo kiisa saxsan aya lakala tilmaamaya si barito

ليهلك من هلك عن بينه ويحي فمن شاء فليؤمن ومن شآء فليكفر
Si uusan barito adoonka udhihin waxba iga qarsoomay.Waka jidku waa cadyahay adiga khiyaarkaga ama jano kugal

naar kugal Waxa kalo kusugan bini ama aadmka qaar kamida oo dhaqankiisu yahay inu dadka shaqo kadhigto .Dadka wax kashego dadka dhaleeceyo dadka dabagalkoda dadka ceebayntoda isaguna ceebtiisa av kaqarsontahay.Oo isla wayn wana is mahadiya kalana ceebtoda aya umuuqato dadka ayu duraya wax kashegaya markaas dhalecaynaya dabagalaya Shaqsiyada dhaqanka leh ayuu eebe suuradan kudhaleeceeyay.

(Waa (makki) سورة العصر

Sida laga wariyay أمام الشافعي Wuxu yiri suuradan haday dadku ufiirsan lahaayen ooy ku tadaburi lahaayen way ku filaan lahayd suuradan wa gaabantahay hadana wax ay katagtay Majiro Waxay kahadlaysa oo kale insaanku wuxu ku

liibani karo iyo wuxu ku khasaari Karo Dadka waxa khasaro kabadbaadin karo wa 4arimod.

- 1. imaan
- 2. camal wanaagsan
- 3. xaqa in la isku dardaarmo
- 4. sabirka in la isku dardaarmo

ابن القيم

Wuxu leeyahay bini aadamka dhamaystirkisa waa afar maraatib

- a. معرفة الحق Xaqa inu barto
- 2. العمل به in lagu camal falo i.

1. qofka aan aqoon inaad ugudbiso

صبره على تعلمه والعمل به وتعليمه 2.

qeeb oo lasoo sheegay inad sabar ku moodid.

Waa (makii) سورة الفيل

Suuradan qiso ayey leedahay .Dhacdo taariikhi ah ayey kahadlaysa Waxay dhacday qisadan marku rasuulka dhashay Waana arimaha rasuulka scw soo diristisa loogu gogal xaaray kamid tahay. Yaman aya waxa jogay nin ladhaho ABRAHA oo gudoomiya aha wuxu racsana boqorki xabasha wuxu dhisay kaniisad aad uweyn oo sifican loo qurxiyay wuxuna ugu talagalay inu ku rali galiyo boqorka hadana wuxu damcay inuu carbta uxajida makka inu kaso leexiyo ooy uso xajoyan kaniisada carabtana waxay ahayen niman mabda adag carabti markay maqlen arinkas way xanaaqen nin ayaga kamida aya tagay wuuna ku dhax xaaray markaas ayu marmariyay xumayn uu ku xumaynayo ABRAHA subixi waxa la arkay kaniisadi u uraysa ABRAHA wuxu yiri yaa saan yeelay carab aya samaysay ba layiri oo maxay usameeyen waxay kaxanaaqeen haloo soo xajiyo balan waxan kugalay ayu yiri inaan burburiya kacbada ciidan badan ayu soo kaxaystay carabti jasiirada yaman daganayd inay ladagalamaan ayey damceen wu soo jiiray ilaa oo daaif kayimid duleedka makka asaga iyo ciidamadi maroodiga aha mid ba uweyna oo hogamiya aha asagana saarna nimanki reer thaqiifa ee dagna dhaaif way iskala hadlen waxay dhahen waxad rabto waan kusiinayna ee farta nagaqaad wuuna iska soo dhafay makka duleedkeda bu yimid carafo iyo musdalifa dhaxdooda waadi muxasar ay dhahen halkas ayu soo dagay.

Wuxuna usocda kacbada inu dumiyo carabta waxa oday u aha nabiga scw awoowki cabdil mudhalib nin quruxbadan ayu ahaa marku warki maqlay wuxu damcay inu abraha utago oo arinti kala hadlo intuusan gaarin geel ay lahayen ayu abraha kaxaystay quraysh cabdul mudhLib marku maqlay warki ayu utagay abraha wuxuna waydiyay xagad ku socota wuxu yiri inan dumiyo baydkas wuxu yiri cabdi mudhalib baydaka ilahayba leh asagana ka difaacanye aniga geelaygi Isii abraha wuxu yiri markad soo galaysay aadbad indhahayga haybad ugu lahayd lkn markad kuhadashay waad qiimo warka

dhacday agtayda oo maxa dhacay nin ilaa baydiki awooyadi kaso gaaray laduminayo oo geelaygii ii soo daa ku hadlaya waxan kaa filaayay war ku saabsan baydka iyo duulanka laku hayo markad halo meeshan kuxaraysn kahadasha waxa iiso baxday inadan qiimo lahayn cabdil mudhalib wuxu yiri abrahow baydkas ilahay ba leh asagana ka ilaashanaya lkn aniga halahaas ayan leeyahe isii daa cabdil mudhalib makku kulaabtay odayaashi quraysh ayu kulmiyay wuxu yiri ninkaas waxan ubabac dhigi karno ma aha meelahas baadiyaha iyo buuraha halagu cararo intay kacbada tagen ayey ilahay baryen waxayna dhahen ilaahow ninkas baydkaga kaqbso abraha marku damcay inuu soo dhaqajiyo oo uu ku

talagalay inu subixi dumiyo kacbada maroodigi inta lakiciyay larabo in ladhaqajiyo maroodigi inu dhaqaaqaba waa diiday hadii loo kaxeeyo dhinacyada kale wu dhaqaqaya dhanka kacbada waa diiday lkn garaacen si kastay yeelen diid wuxu leyahay rasulka scw xudaybiya hashiisa Maroodigi marku dhaqaqi layahay oo حابسالفيل isdaba miririgleyahay aya alle wuxu kuso diray shimbiro dhagxan xumbaarsan kasamaysanyihin dhagxantu waxayna dhoobo ladubay oo adag waxay noqdeen mid dhinta iyo mid fiiga oo laga daba tagay Waxa sa lo yeelay in lamuujiyo baydkan iyo waynidisa & Allah awoodiisa. Qisadan waxay horudhac u ahayd nabiga scw oo waqtigisa soo dhawaday oo la soo saari doono

.llaahayga kacbada difaacay rasuulkisana waa difaacaya oo rasuulka scw ayaa qalbiga loogu qaboojinaya. سورة قريش Waa makii

Suuradan waxay ka hadlaysa qoraysh wuxu ilaahay u gooni yeelay oo ah barwaaqo iyo nimco ilaahay siiyay waxay kalo kahadlaysa safarki quraysh ay u safri jireen waqtiga xagaaga yaman iyo waqtiga jiilaalkana shaam safarkoodaas cid taaban jirtay maleh ayado lagu karaameyn jiray kacbada ilaahay wuxu kanabad galiyay gaajo iyo cabsi waxa laleeyahy alahaas caabuda oo cibaadada u gali yeela.

Waa (makii) سورة الماعون

Suuradan waxay kusaabsantahay astaamaha ama calaamadaha dadka aan aakhiro rumaysnayn & Abaalgudka iyo xisaabta

aakhiro Waxay kaloo ku saabsantahay laba mowduuc

saalada 2.
 sadaqada.

Suuradan waxay kahadlaysa.Shay ilaahay rasuulka scw uu siiyay oo qaali ah iyo wixi kaga aadan oo shukri naq ah iyo qolyo rasuulka colaad iyo cadaawad u hayeen oo ayagana loo jawaabay kowthar laba tafsiir aya kusugnatay عبدالله بن عباس Waxu ku fasaray kowtharka

الخير الكثير العلماء kheir farabadan الخير الكثير Waxay ku fasireem aa wabi khaas ah oo ilaahay nabiga (scw) siiyay umadiisana kacabi doonta من حديث أنس بن مالك Wuxu yiri

anas waqti aan misaajidka joognay ayu rasuulku hurda yar galay Madaxiisa ayuu kor uqaaday asaguu dhoola cadaynaya Markaas ayan ku dhahnay maxa kaa qoslisiiyay rasuulki allow wuxuu yiri hada mar dhaw suurad aya igu soo dagtay wuu aqriyay suuradan wuxu dhahay

Ma garanaysan kowthar Waxay dhahen ورسوله أعلم Wuxu dhahay wa wabi ilaahay ii balan qaaday khayr badan ayan kusugan Waa darka ay kacabi doonan umadayda maalinta qiyaamo Weelashiisa xidigaha samada ayey la egyihin Waxa soo arooray wabigaas labadiisa gabi waa teendha Luul ah caradiisana waa miski biyihiisana caanaha waa kacadyihin malabkana waa

kamacaan yihin, Nin umada nabi maxamad scw kamida aya imanaya Markas aya loo diidi inu ka cabo xowdka Rasulka scw aya dhahayo rabiyow umadayda ayu kamid yahay, Waxa lagu dhihi war kama haysid wuxu la imaaday gadaasha.

waa maki سورة الكافرون

Suuratul ikhlaasna waa ladhaha.Suuradan sababta ay ku soo dagtay waxa waye Gaaladi quraysh baa rasuulka scw waxay kudhaheen ilaahaga aan sanad kula caabudno adigana ilaahyadeena sanad nala caabud Allah baa u jawaabay oo yiri كم دينكم ولي دي ن meel dhaxana iskuguma iman karno . Nabigu scw munaasabado badan ayuu aqrin jiray labada ragcadood ee dawaafka ragcada hore Sunada fajarka ragcada hore Witirka ragcada dhexe

رث بن جبل Wuxu ku waaniyay nabiga scw saxaabigas inu aqriyo marku seexanayo Wuxu yiri rasulka scw فانها براء من الشر ك ka bari noqdo kufriga iyo kaalnimada baa kusugan qofkii aqriyaa inuusan seexan kahor, Wuxu kalo yiri yiri rasulka sew انها تعدل ربع القرآن Suradan waxay u dhigantaa afar meelood qur'aanka meel adoo aqriyay.

Suuradan waxay kahadlaysa geerida Rasuulka scw in ay soo dhawaaday waxa lagu yiri nabiga scw markaad Argto gargaarka alle iyo furashada makka iyo dadka oo diinta koox koox usoo galaya diyaar garow oo dhanka aakhiro usii bado oo tasbiixda iyo xamdiga rabi iyo istiqfaarta badso. Cumar ayaa odayasha meeshay fadhiistan ayu keeni jiray cabdulaahi

ibnu cabaas markaas aya rag muhaajirin ah oo odayaasha kamida aya waxay dhahe maad naga daysid wiilkan yar eed nagu daba wado anagubu wiilal waan qabnaye markaas ayu waydiiyay suaal oo kudhahay Cumar odayasha Suraadaan maxay tilmaami, qaar waxay dhahen furashada makka iyo nasriga scw lasiiyay iwm rasulka Qaar kagaabsade. Cabdulaahi ibnu caabas buu ku cumar Cabdulaahiyow adna maxaa leedahay, Wuxu dhahay suuradan waxay kahadlaysa oo tilmaami geerida nabiga scw .Xadis kasugnaday bukhari wa muslim Caisha rc waxay tiri rasuulku salaad matukan intay soo dagtay suuradan kadib hadu tukadana wuxu

ku dhax aqrin jiray. سبحانك اللهم ربنا وبحمدك اللهم

اغفرل ي

(maki) سورة المسد

uuradan waxay kahadlaysa hal qoys oo kamida qoysaski reer quraysh waana nabiga adeerkiis. Abuu lahab lyo xaaskiisa wuxuu aha nin cadaw laduud ah oo khayr laawa ah oo nabiga scw ladagaalami jiray dacaayadeyn jiray dhibi jiray xaaskiisana way dhibi jirtay sida laga wariyo bukhaari.Dadka xigaalkada ah udig marki layiri Nabiga scw oo ay soo dagatay (واندر عشيرتك القربين) Markas ayu nabigu fuulay buur kamida buurha maka markas dhawaqay oo uyeeray quraysh qabaaildeedi dhaman laf laf ugu yeeray Markay isku soo aruuren oo xita kii soo bixi waayo qof ayuu soo dirsaday ma irumaynaysan hadii aan idin iraahdo col fardo wata aya togaas gadaashiisa bay dhaheen waligeen jooga haa been kugumaana baran Nabiga scw wuxu yiri.

انی ندیر لکم بین بدی عذاب شدید

War hooy waan idin digayaa cadaab danbeeya ayaan diga idinka ahay ,Markaasa ninki la oranjiray Abuu lahab Oo nabiga scw adeerkiis aha ayaa wuxu kuyiri تبالك سائر اليوم Inkaar ala hakugu ridee maalinta inteeda hadhay ama Mawaxaas maalinto dhan ayaad 00 odayaasha iskugu keentay Kadib buu suuradan ilaahay soo dajiyay lagu sheegayo inuu Halaagsamay abuu lahab & xaaskisa. (waa makii) سورة الإخلَص

Waxay soo dagtay rasuulku intuusan uhijron madiina. Waxay ku so dagtaya. Rasuulka waxa uyimid niman gaalo ah waxay yiraahden rabiga noo nisbe yacni rabiga abtirkiisa noo sheeg anaga ilaahyada aan caabudno waa layaqaana ,mid dhagaxba laga sameeyay

midna geed baa laga qoray, midna dhooba kasameynay waa layaqana ,bal adiga maxamadow ilaahayga aad caabudo eed sheeganayso eed ka socoto noo tilman markaas buu Allah usoo jawaabay waxa soo dagtay suuradan lagu tilmaamayo tilmaamaha ilaahay rabigeen ayey nabaraysa.

waxa laga wariya rasuulka xadiis ka sugnaday انها ثلث القرآ ن Quranka sadax meelod meel ka mida inay tahay wuxuna aqrin jiray munasabada badan sida witriga ,salada subax sunada ka horeyso, dawaafka, subixi ayu aqrinjiray oo ku xirsi xiran jiray, Galabtina waa aqrin jiray, Markuu seexanayo ayu aqrin jiray iyada iyo labada sooradood ee ku xiga Naas & falaq. Nin waxa jiray markasta aqrin jiray

S.ikhlaas oo saxaabada kamida markaas ayuu yiri waydiiya maxa kugu kalifay wuxuu ku jawaabay oo ninki yiri Tilmaamaha ilahay ayay kahadli oo sidaas baa kujeclaaday Markaas ayu nabigu yiri usheega Allah baa asna jeclaaday.

Waa (makii)

2badaan Suurad waxay ahaayeen sixirfurkii /daawadii Rasulka (scw) marku sixray lubed ibnu caasim, sidookale Suuradu waxay xooga saari doonaan arin taas oo ah Allah inaad kamagan gashid shaydaanka insiga & jiniga waswaaskooda & dhibkooda.

Sida bukhaari iyo khayrkiis kasugnaatay nins yahuudi ah oo islaanimo muujistay munaafiqna ahaa ayaa sixray rasuulku wuu xanuunsaday

isbadal muuna kusamayn garashadiisa iyo cagligiisa wuxu ku sameeyay is moodsiis sida shay inuu sameeyay mana uusan samaynin xaasaskisa inu lakulmay mana uusan lakulmin is moodsiiyo mucaamalaadka uu 00 aduunyada waxyiga muuna saamaynin laba Malag baa u yimid Nabigoo hurda mid xaga madaxa ayu fariistay midna xaga lugaha way kudul sheekaysten midba wuxu yiri War ninka maxa ku dhacay Kii kala yiri Wuu sixranyahay Oo yaa sixray Wuxu yiri لبيد ابن اعصم Aya sixray. Oo muxu kusixray Wuxuu yiri shalandiisa iyo ilkaheda midkamida iyo tintii daadatay iyo waxyaalo kale ayuu isku xiray wax ku aqriyay waxna kutufay aya lagu sixray wuxu yiri sixirku xagee kujira wuxu yiri ceelka Darwaan salkiisa dhagaxa yaala ayuu galiyay labdi malag way baxen.

Nabiga scw markuu soo toosay wuxu uyeeray asxaabtiisa rag ka mida wuxu ku yiri ceelka biyaha ka dhagaxa biyaha soosaara hoostiisa kujira kahooseya waxa ee duuduuban ila imaada biyihi ceelka oo isbadalay aya la arkay iyo geedihi timirta ee udhawa ceelka oo madaxyo shaydan oo kale yeeshay Suuradahaan inuu Nabiga daaweeyo asi & umadiisa baa losoo dajiyay Qisadaas ayaana ka dambeysay.

Suuradahan Nabiga scw markuu aayad aqriyaba xanuun aya laga siibayey oo guntin aya furmayso midkale marku aqriyo sido kale ilaa uu kadhameeyay oo ay wada furmeyn wuxu noqday seeto iyo dabar kuxirna oo kale

in laga siibay labadan suurada waa xirsi xidh habeenki marki laseexanayo aya la aqriya adkaarta subixi la aqriyo ayey kujiran iyo tan galabti.

الإستعادة

Muhiimadda Isticaadada. Isticaadadu waa cawdu billaysiga.

Aayad Qur'aana ayaa ah:

فَإَذِا قَرَأْتَ الْقرْ أَنَ فَاسْتع َذْ بِاللِّكِ مَنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيم

Markaad Quranka akhrinayso, ilaahay ka magangal Shaydaanka lagu rajmiyay Nacaladda alle.

عن أبي سعيد الخدري عن النبي: « أنه كان إذا قام إلى الصلّة استفتح ثم يقول: أعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم من

Xadithkanna wuxu leeyahay: Nabigu NNKH markuu u istaago salaadda oo uu akhriyo Ducada lagu furfurto salaadda wuxuu kadib akhrinjiray Isticaadada oo oran jiray: waxaan Allaha maqalka iyo cilmiga badan ka magan galayaa Shaydaanka Waallidiisa, Kibirkiisa iyo Gabaygiisa.

وقد رُوي أن سليمان بن صرد قال: « كنت جالسا مع النبي صلىالله عليه وسلم ورجلن يستبان فأحدهما احمر وجهه وانتفخت أوداجه، فقال النبي صلى الله عليه وسلم: إني لأعلم كلمة لو قالها ذهب عنه ما يجد، لو قال: أعوذ بالله من الشيطان الرجيم ذهب عنه

ما يجد

Saxaabigan wuxu leeyahay: anoo ag fadhiya Nabiga NNKH ayaa waxaa is caayay laba nin ilaa midkood wajigiisu guduutay ayna waynaadeen Xididada Dhuuntiisii, markaasuu yiri Nabigu NNKH: waxan ogahay kalimad hadduu dhaho uu ka tagi lahaa waxa uu hadda dareemayo, hadduu Alle shaydaanka ka magan gali lahaa wuu ka tagilahaa wuxuu dareemayaa.

السملة

Basmala waxaa la yiraahdaa "Bismillaahi Raxmaani Raxiim", waa furaha Quranka waana wixii u horeeyey ee Jibriil nabiga NNKH uu amray inuu akhriyo markii waxyigu ku bilaabanayay.

Nabigu wuxu yiri: waxaa laygusoo dajiyay aayad aan lagusoo dajin Nabi kamida Nabiyada Alle marka laga tago Nabi Sulayman, waana basmalada.

Ahlul Cilmigu waysku khilaafeen Basmaladu inay kamid tahay Aayadaha Quranka.

Culimada qayb ayaa qaba in basmaladu aysan ahayn aayad kamida Quranka marka laga tago Suuratu Namli oy aayad ahaan ugu jidho.

Culimo kale ayaa qabta in Basmaladu ay tahay aayad kamida Faataxada oo qura.

القول الثالث : أنها آية أو بعض آية من كل سورة سوى سورة براء Culima kalaa qabta in Basmaladu tahay aayad kamida Suurad kasta marka laga tago Suuratu Baraa.

Culima kalaa qabta in Basmaladu tahay aayad ka madax bannaan Suuradda ooy tahay aayad kala saadha laba suuradood oo kasta.

Waxaa kaloo laysku khilaafay in Basmalada akhrinteeda kor looqaadayo iyo in hoos loo dhigayo marka salaadda lagu jiro.

فضل البسملة

Fadliga bisinka

Fadligeeda waxa kamida in la akhristo basmalada

- 1. Marka la weesaysanayo
- 2. Marka Quranka la akhrinayo
- 3. Marka Suuliga lagalayo
- 4. Marka cunnada la cunayo
- 5. Marka Ninkiyo Xaaskiisu kulmayaan
- 6. Marka Gawraca lasamaynayo.

فضل سورة الفاتحة: Fadliga faatixa

شفائين سورة الفاتحة

Suratu faatixa 2ba shay ayay daawa u tahay

القلو ب. ا Quluubta ۲. والبدن. ۲

{ الرياء والكبرياء} الرياء تدفع إياك نعبد 1. الكبرياء وإياك نستعي ن

Quluubta waxaa ku dhaco cuduru badan waxaa kamid ah cudurka Riyaha/istustus & kibir/islawayni

ایاك Istustuska waxaa daawa ugu filan aayadan نعبد

الالك نستعين Isla waynida waxaa dawa ugu fila

البخاري) 756 (ومسلم) 394 (عَنْ عُبادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رضي البخاري) 756 (ومسلم) 394 (عَنْ عُبادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللهِ َنَّ صَلَى اللَّه الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللهِ مَنْ الله عنه أَنَّ وَسَلمَ وَسَلمَ قَالَ :) لَ صَلَى أَه لِمَنْ لَمْ َ يَقْرَأُ بِفَاتَحِ وَ اللهِ تَابِ (

1. Xadithkan wuxu Nabigu NNKH kuyiri: salaad uma jidho qofkaan akhrin Faatixada Kitaabka.

ugu wayn Quranka, 2. Waa suuradda xadithka Saciid bin Mucallaa wuxu leeyahay: nabigaa igu yiri waxaan ku barayaa suuradda Quranka ugu wayn inta aadan ka bixin masjidka, markuu damcay inuu waydiiyay suuradduu ibarilahaa, wuxuu igu yiri: faatixadu waa todobada soo noqnoqota iyo Qurankii

، فَقَالَ : هَذَا مَلَكُ َ نَزَلَ إِلَى الْأَرْ َضِ لَمْ َ يَنْزِلْ قَطَّ َ إِلَّ َ الْ يَوْمَ ، فسَ َلْمَ َ قَ قَالَ

: أَبْ َشِرْ بِنُورَيْنِ أُوتِيتُهُ مَا لَمْ َ يُؤُنْتُهُ مَا نَبِيُّ قَبْلُكَ ؟ فَاتَحِ َهُ الْكِتابِ وَخَوَاتِيمُ

. سُورَةِ الْبَقرَ وَةِ لَنْ تَقَوْرَأَ بِحِ رَوْفٍ مِنْهُمَا إِلَّ وَ أَعْرُطِيتَهُ ۗ

3. Ibnu Cabbaad wuxu leyahay: iyadoo Malakul Jibriil lafadhiyo Nabiga NNKH ayuu wuxu maqlay shanqar xaga samada ah, markaasuu inta madixiisa kor uq aaday wuxuu yiri: kaasu waa Albaab Samada ah oon maanta kahor lafurin Waxaana kasoo dagay Malag aan waligiis soo dagin, Malagii wuxuu salaamay Nabiga NNKH wuxuna kuyiri: kubishaarayso laba Nuur oo lagusiiyay adiga oon lasiin Nabi

kaahorreeyey, labadaas Nuur waa Faatixada iyo labada aayadood ee u dambeeya Suuratul Baqarah, ma akhrinaysid xaraf kamida illaa waalagusiinayaa wixii duce & wanag kusugan.

روى البخاري ومسلم ، واللفظ لمسلم ، عَنْ أَبِ َي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِ قَالَ

: نَزَلْناَ مَنْزِلَ َ فَأَتَتُ نَا امْرَأَةً فَقا لَتْ إِنَّ سَ يَدِ الْحَ يِ سَلِيمٌ لَدِ عَ فَهَ اَلْ فِيكُمْ مِنْ رَاقٍ فَقامَ مَعه َ ارَجُلٌ مِناً مَا كُناً نظَ نَه ُ لَدِ عَ فَهَ اَلْ فِيكُمْ مِنْ رَاقٍ فَقامَ مَعه َ ارَجُلٌ مِناً مَا كُناً نظَ نَه نَه يَ لَا يُع فَسِنُ رُقْية قَالَ مَا رَقَيْته وَ الْعَ نَع وَ سَقَوْنا لَبَ الْكَ وَنَا فَقَلُ نَا الْكَ وَنَا الْكَ وَ اللَّ اللَّ مَ اللَّ اللْلَّ اللَّ اللَّ اللَّ اللَّ اللْلَّ اللَّ اللَّ اللَّ اللَّ الللَّ اللَّ اللَّ اللَّ الللَّ اللَّ الللَّ اللَّ اللَّ اللَّ اللَّ الللَّ اللَّ اللَّ الللَّ اللَّ اللَّ اللَّ اللَّ الللَّ اللَّ الللَّ اللَّ الللَّ الللْلَهُ اللللَّ اللللْلَهُ اللللْلُلُكُ اللللْ الللَّ الللْلَهُ الللْلَلْ اللللْلُلُولُ اللللْلُلُولُ اللللْلِلْ اللللْلُهُ الللْلَهُ اللْلَهُ اللْلَهُ اللْلَهُ اللْلَا الللْلَهُ اللْلَهُ اللْلَهُ اللْلَهُ اللْلَهُ اللْلَهُ الللْلَهُ الللْلَهُ الللْلَهُ الللْلَهُ الللْلَهُ اللللْلِلْ اللللْلَهُ

. " مَا كَانَ يدُنْرِيهِ أَنهَ َنَا رُقْيةً وَ اقْسِمُوا وَاضْرِبُوا لِي بسِ َهْمٍ مَعْكَ وُمْ مَعْكَ وُمْ

4. Waa Daawo, sida laga wariyay Abii Saciidil khudri, wuxuu yiri waxaan kudagnay meel, markaasaa waxaanoo timid haweeney nagu tiri: Sayidkii magaaladaan waa laqaniinaye maydinku jiraa mid wax kutufa? Waxaa istaagoo raacay nin nagamida oonaan u malaynayn inuu wax ku tufo wuxuuna kusoo akhriyay Faatixada wuuna caafimaaday ninkii. Waxay soo siiyeen Ari iyo Caanaba. Markaan waydiinnay inuu awal kutufi jiray dadkana wuxuunoo sheegey inuu kusoo akhriyoo qura Faatixada. Waxaan niri yaan lataaban wixii aysoo siiyeen ilaa aannu uga nimid Nabigii NNKH oo usheegnay, wuxuuna yiri: maxaa ogaysiiyay inay Faatixadu tahay Ruqya?

- 1. Faatixah: sababta loogu magacaabayna waa in Kitaabku Qur'aanka lagu bilaaabo iyada Qoraal ahaan, sidoo kale in Salaadda Quraankeeda iyada lagu bilaabo.
- 2. Ummul Qur'aan, Ummul kitaab: waxaa magacaan kooyiri waxaa ku dhan suuraddan dhammaan waxyaalaha Quranka intiisa kale kahadlo.
- 3. Sabcul Mathaanii ama todobada soo noqnoqto: magacaan waxaa loogu magacaabay
- a) Waxay ka koobantahay 7 aayadood oo marwalba lagu celceliyo
- b) Waxaa lagu goonni yeeley ummaddaNabi Muxammad NNKH

c) Waxaa lagu ammaanaa Ilaaahay

الفاتحة

Suuraddu waa Maki, aayadahedu waa 7 aayadood, kalimaadka suuraddu waa 29 kalimadood, waxayna ka koobantahay 130 xaraf.

الحديث القدسي أن الله ع ز وج ل يقول:) قس ُمَت ال ص لَة بيني وبينعبدي نصفين؛ نصفها لي ونصفها لعبدي، ولعبدي ما سأل؛ فإذا قال العبد) الحمد لله رب العالمين (، قال الله: حمدني عبدي، وإذا قال: وإذا قال:) الرحمن الرحيم (، قال الله: أثنى علي عبدي، وإذا قال:) مالكيوم الدين (، قال الله: مجدني عبدي أو قال: ف وض إلي عبدي، وإذا قال:) إياك نعبد وإياك نستعين (قال: فهذه الله بيني وبينعبدي نصفين، ولعبدي ما سأل، فإذا قال) اهدنا الصراط المستقيم * صراط الذين أنعمت عليهم غير المغضوب عليهم ول الضالين (

Xadiith uu Nabigu Alle ka wariyay ayaa oranaya wuxuu Alle yiri: waxaan salaadda (Faatixada) ee u dhaxaysa aniyo addoonkayga u qaybiyay laba wuxuuna leeyahay wuxuu waydiisto, markuu addoonku yiraahdo

Wuxuu Allaah dhahaa: wuu imahdiyay Adoonkaygii.

Markuu addoonku dhaho

Wuxuu Alle dhahaa wuu i ammaanay adoo kaygii

Markuu qofku dhaho

مالك يوم الدي ن

Wuxuu Allah dhaha: wuu i sharfay Addoonkaygii

Markuu qofku dhaho

إياك نعبد وإياك نستعين

Wuxuu Allah dhahaa: aayaddani aniyo addoonkaygay noo dhexeysaa, addoonkayguna wuxu leeyahau wuxuu waydiisto

Markuu qofku dhaho

إهدنا الصراط المستقيم، صراط الذين أنعمت عليهم غير المغضوب عليهم ولَ الضالي ن

Wuxuu Alle dhahaa: kuwan waxaa iskaleh Addoonkayga, wuxuuna leeyahay

addoonkaygu wixii uu iwaydiisto

Waxay suuraddu kulansatay waxyaalo badan oy kamid tahay:

Shukrintiyo Mahdinta Alle:

Ka beri noqosho istustus iyo Kibir oo muujin Ikhlaas:

La saaxiibidda cidda wanaaagsan:

Xusid Magacyada Alle:

Baryid Alle laga baryo Istiqaamiyo toosnaan

(اهدنا الصراط المستقيم)

ALLAHA INAGU ANFACO. KUWII KU
DHAQMA ALLAHA NAGA YEELO.
DHAMAAD